

בעהשית

שבע חיים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת פינחס תשפ"ג

גליון ב' אלפים ע"ז

שנה ל"ט • גליון מ'

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שבע חיים"

אגוד חסידי צאנז

רח' רבי עקיבא 8 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

בשיעור חומש ורש"י פרשת פינחס תשכ"ו

- מהפנים יפות, שמשא ואלעזר לא גילו בדבריהם את ענין הציזוי למנות אותם, כי מנין הוזה היה לחלוקת הארץ והם נוגעים בדבר.
- ביאור דברי רש"י, לפי שהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם וכו', לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם וכו'.
- כל מלחמות האבות והנצחונות היו בכוחות על טבעיים.
- משה ואלעזר אמרו לפני בני ישראל, שלא יטעו לומר שסיבת המנין בזה היא כדי לפקוד עליהם שרים לצבאותם לצורך המלחמה.
- ישראל קדושים זכות אבותם מסייעתם וה' מגן בעדם לשומרם בסיבות שונות.
- איתא מהקדמונים ענין צלם אלקים שעל פני האדם היינו שם הוי"ה, כי שני העינים מכוונים נגד שתי אותיות י"ד, והחוטם שהוא ארוך רומז לאות ו'.
- כל ענין מנינם ומספרם של בני א-ל חי הקדושים שורשו בגבהי מרומים.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי

- מספה"ק נועם מגדים בשם הרבי ר' זושא, וכן מספה"ק אור המאיר, שאסור לעשות תנועות חיצוניות יותר מהתלהבות הלב בפנים.
- מהרה"ק מקאמאנא, שאם אין האדם מתעורר בעצמו, מותר לו לעשות פעולות חיצוניות שישפיעו על הפנימיות שבו.
- אלו ואלו דברי אלקים חיים, והצדיקים צריכים להתפלל בתוכיות לבם בלי פעולות חיצוניות, אבל פשוטי עם שאין להם דרך להתעורר, להם התירו.
- מהבעש"ט הק' שאהל מורה על חיצוניות ומשכן על פנימיות, והאדם צריך להשתוקק להגיע למדרגה העליונה.
- שר של עשו רצה לבטל לגמרי את השם יעקב המורה על עבודת פשוטי העם בפעולות חיצוניות, אבל הקב"ה אהרריה קרא.
- המטהר לבו ומחשבותיו, זוכה שעבודתו תהיה מפנימיות הלב.
- מספה"ק נועם אלימלך, שכאשר האדם מהרהר בעבירה, הוא משפיע לרעה על אחרים ומכניס בהם מחשבות זרות.
- השבטים סברו שמעשיו של זמרי השפיעו על פינחס לרעה, ומכאן הוכחה שאין לו לב טהור בפנימיות, ולכן זלזלו בו.
- לכן יחסו אחר אהרן אשר עולה לא נמצא בשפתיו, שהיה פיו ולבו שוים.

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בשיעור חומש ורש"י פרישת פינחס תשכ"ו

להיות על פי בני המשפחה שיאמרו זמן לידת כל אחד ואחד. אך זהו במנינים הראשונים ביציאת מצרים לא היה נגיעת ממון אלא לידע מספר יוצאי צבא היו כולם כשרים להעיד, אבל מנין הזה שהיה לחלוקת הארץ שכל מי שהוא בן עשרים יטול חלק, אם בן היו כולם נוגעים דאותו שבט היו נוגעים להרבות אנשים, כי רוב החלקים יגדל חלק כל אחד לאחר חזירתם ליוצאי מצרים, וכן מי שאינו מאותו בית אב של יוצאי מצרים הוא נוגע למעט חלק של יוצאי בית אב כדי שגיע להם יותר חלק בארץ. והחכימו לזה משה ואלעזר שלא לגלות טעם המספר בשביל חלוקת הארץ שכל מי שהוא בן כ' יש לו חלק בארץ, אלא אמרו להם סתם שהשי"ת ציוה לימנות, וסברו שהמנין הוא כדרך שמנו בשעת יציאת מצרים לידע מספר יוצאים לצבא, כדי שלא יהיו נוגעים בדבר ויגידו כאמת מי שהוא יותר מבן עשרים שנה. והיינו דקאמר קרא שדיברו אתם לאמור מי שהוא בן עשרים, ואמרו להם שטעם המנין הוא כדרך הציווי כשיצאו ממצרים, וכיון שנודע להם האמת אמר להם לאלה תחלק הארץ. ע"כ.

ובתחילת דבריו שם בפנים יפות ביאר על פי זה מהו לאמר, וז"ל:

ויהי אחרי המגפה ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר, שאו את ראש כל עדת בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה לבית אבותם כל יוצא צבא בישראל, וידבר משה ואלעזר הכהן אותם בערבות מואב על ירדן ירחו לאמר, מבן עשרים שנה ומעלה כאשר צוה ה' את משה ובני ישראל היוצאים מארץ מצרים. (במדבר כו, א-ד)

יש לדייק באומרו וידבר משה ואלעזר וגו' 'לאמר', דלמי יאמרו זאת. גם צריך לבאר דהעיקר חסר מן הספר שלא הזכירו כלל בדבריהם את ענין הציווי למנות אותם, ועיין ברש"י.

בפנים יפות כאן עמד על דקדוקים אלו, וכן דקדק למה הוצרכו משה ואלעזר לדבר אותם על המנין, ולא מצינו כן במספרים ראשונים כשיצאו ממצרים שמנה אותם על פי ציווי השי"ת ולא דיבר עמהם. עוד, מהו דכתיב ובני ישראל היוצאים מארץ מצרים, מה ענין יציאת מצרים בכאן.

ותירץ וז"ל: ונראה דלא הוי צריך לשאול אותם, אלא שמשעה ואלעזר מסתמא לא ידעו זמן בשנה שנולד כל אחד במדבר, ועל כן צריך

ויבואר על פי מה דמצינו (קדושין עו, ב) אהא דשנינו אין בודקין לא מן המזבח ולמעלה וכו' רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר אף מי שהיה מוכתב באסטרימא של מלך, אמר רב יהודה אמר שמואל בחיילות של בית דוד, אמר רב יוסף מאי קרא, והתיחשם בצבא במלחמה (דברי הימים א' ז, ט), ומעמא מאי, אמר רב יהודה אמר רב כרי שתהא זכותן וזכות אבותם מסייעתן וכו' עיי"ש. הרי לנו שדבר זה שהם יוצאי צבא בישראל יש בו כדי לסתור דברי אומות העולם, ומובן בזה מה שדייקא כאן הטיל שמו עליהם שהם שבטי י-ה, וזה גופא ענין המנין לצבאותם, כדי לוודא ולהודיע שכולם כשרים הם וראויים לצאת בחיילות ישראל.

הגם אמנם שבזה ניתן מקום לפשוטי עם לטעות ולחשוב שענין המספר לצבא הוא כדי להתכונן למלחמה נגד ילידי הענק גבורי חיל אשר בארץ כנען, ובשביל כך יש צורך לקבל מספר כולם, לדעת מי ומי ההולכים ולחלק את אנשי הצבא לגדודים תחת פקודתם של שרי הצבא, שרי אלפים ושרי מאות, להעמידם במערכות הקרב אלו מצד זה ואלו במארב מצד זה, וכידוע מתכסיסי המלחמה. אולם דעת לנבון ניקל כי לא הרי מלחמת מצוה הזאת כשאר מלחמות שבעולם, שהרי כל עיקרם לא כבשו את הארץ אלא בכוחות על טבעיים, באמירת ויהי נועם וכיוצא בזה, וכמבואר בכתובים (יהושע 1) אופן כיבוש העיר יריחו על ידי שבע הקפות ותקיעות השופר.

על מלחמת אברהם אבינו עם ארבעת המלכים מסופר בדברי חז"ל (סנהדרין

ואפשר במלת לאמר, שיאמר להם שאם לא ירצו לימנות או לא יאמרו האמת מפני חלוקת ארץ ישראל וכמו שיבואר, יעברו בלאו, [כדמצינו (פסחים מב, א) לאמר, לא נאמר בדברים, בי רב אמרי לאמר, לאו אמור]. ואפשר כוון בזה מה דכתיב ויהי אחרי המגיפה, מפני שאמרו חז"ל במנחות (מא, א) שעל עשה אין עונש אלא בעידן ריתחא, לכך הקדים תחילה שהשיב ה' את חמתו ותעצר המגיפה, וכיון דלא הוי שעת ריתחא דאין עונש על עשה הוצרך להזהירם בלאו. ע"כ עיי"ש.

מבואר מדברי קדשו שלולי הך לאמר אין בזה אלא עבירת עשה, היינו מצות מנייתם לבית אבותם, ויש לעיין בזה דכיון שהיה הדבר נוגע לחלוקת הארץ אפשר דיש בכך גם משום גול נחלה ולא דלא תגזול, ויש להאריך בזה ואכ"מ.

*

בפשמות נראה לומר בענין המספר בזה, דהנה ברש"י להלן (פסוק ה) כתב, משפחת החנוכי, לפי שהיו האומות מבין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם, אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה, לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזה הוא שמפורש על ידי דוד (תהלים קכב, ד) שבטי י-ה עדות לישראל, השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך ככולם כתיב החנוכי הפלואי וכו' עיי"ש.

בחרבו ובקשתו היה בכח תפילותיו ובקשותיו.

גם אצל דוד מלך ישראל מצינו (מועד קטן מו, ב) שהיה זורק חיץ ומפיל שמונה מאות הלל בפעם אחת, וכל מערכות מלחמותיו התנהלו על פי התורה והמצוה, וכדאשכחן (בבא קמא ס, ב) על הכתוב (שמואל ב' כג, טו) ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער וגו', שנסתפקו בדבר הלכה בדנינו נוק עיי"ש, וכן הוא אומר (תהלים מו, ד-ו) כי לא בחרבם ירשו ארץ זרועים לא הושיעה למו כי ימינד וזרועך ואור פניך כי רציתם וגו', כך צרינו נגנח בשמך נבוס קמינו, כי לא בקשתי אבטח וחרבי לא תושיעני וגו'.

שמעתי מב"ק אאמו"ר זי"ע מה ששמע מפה קדוש זקה"ק מצאנו בעל דברי חיים זי"ע, שהרב הזקן (כך היה רגיל לכנות את רבו הקדוש מראפשיץ זי"ע) אמר לו: בביאת המשיח אני אהיה גענעראל [שר צבא] ואתה תהיה 'זעלנער' [חייל] מאנשי הצבא שלי. עכל"ק. אף שכידוע היה זקה"ק חוגר ברנלו, אבל בצבא המלחמה של מלך המשיח לא יהא בכך שום חסרון, כי אין שם טבעיות כלל ועיקר.

*

לזה באו משה ואלעזר ואמרו לפני בני ישראל, מבין עשרים שנה ומעלה כאשר צוה ה' את משה ובני ישראל היוצאים מארץ מצרים, ולא אמרו להם כל יוצא צבא בישראל, כדי שלא יטעו לומר שסיבת המנין בזה היא כדי לפקוד עליהם שרים לצבאותם לצורך המלחמה.

קה, ב) שהיו זורקים עפר והפך לחרבות, קש והפך לחיצים, עיי"ש, ולאור דברים הללו התמיה מתעוררת על דבר שכתוב (בראשית יד, יד) וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלש מאות וגו', דלשם מה היה זקוק למספר כה רב של לוחמים, ואכן באו חז"ל (נדרים לב, א) וגילו לנו - לחד דיעה - שרק אחד היה והוא אליעזר כנגד כולם, איכא דאמרי אליעזר הוא דחושבניה הכי הוי עיי"ש, דממה נפשך אם בדרך הטבע יילחם הרי לא יספיקו אף שי"ח עבדים נגד ארבעת המלכים עם צבאותיהם האדירים, ואם לא ככלי זיין יצא נגדם למלחמה אלא בשם ה' אוי הלא די גם בשנים או באחד, כדברי דוד המלך (שמואל א' יז, מז) וידעו כל הקהל הזה כי לא בחרב ובחנית יהושיע ה' כי לה' המלחמה ונתן אתכם בידיו, ומה שלקה אברהם את אליעזר עמו היה רק משום הא דתלמיד חכם אל יצא יחידי בלילה (חולין צא, א).

בן גם במלחמות בני יעקב עם האומות לא נצחו בטבעיות, כמובא בספר הישר, ותחזינה עינינו דבר פלא שבכל פעם שהיה המצב קשה וחזקה עליהם המלחמה משך יעקב אבינו הזקן בקשתו והציל את המצב, שהוא היה יודע לירות בקשת יותר טוב מכולם, כאומרו (בראשית מה, כב) אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, וברש"י שם, כשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכם נחכנסו כל סביבותיהם להודווג להם וחגר יעקב כלי מלחמה כנגדן. אכן תרגומו בצלותי ובבעותי, וכן להלן ברש"י שם כתב בחרבי ובקשתי היא חכמתו ותפלתו. אך אין המקרא יוצא מידי פשוטו ודא ודא אחת היא, שכן סוד הצלחתו

ברש"י, משפחת החנוכי, לפי שהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם, אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך המיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה, לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזה הוא שמפורש על ידי דוד (תהלים קכב, ד) שבטי י-ה עדות לישראל, השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך ככולם כתיב החנוכי הפלואי וכו' עיי"ש.

ראוי לתשומת הלב כתיבה זו של ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה בשביל מי היא, אומות העולם הרי אינם לומדים פרשה זו ומקרא שכתוב בתורת ישראל לא יעצור בעדם מלהמשיך בלזות שפתותיהם, ואילו בשביל ישראל עצמם עדות זו מיותרת לגמרי. גם יש לבאר ענין שהמיל הקב"ה שם זה דייקא עליהם. עוד יש לדייק בלשון הכתוב מה משמיענו בזה שפתח לאמור שהיה ראובן בכור ישראל.

ונראה לומר, דהנה באמת מצרים ערות הארץ היתה, ואף הכתוב הזהיר על מעשה ארץ מצרים לכל תועבותיהם (ראה ויקרא יח, ג כמעשה ארץ מצרים וגו'), ובספרא מובא שם ברש"י, מגיד הכתוב שמעשהם של מצריים מקולקלים מכל עממין וכו'), ודוגמא על כך סיפרה לנו תורה בפרשת וישב - קודם לפרשיות בהם מסופר על ירדת בני ישראל למצרים - מה שאירע שם ליוסף הצדיק שנאסר בבית האסורים י"ב שנה כשלא רצה לטמאות עצמו עם אשת פוטיפר, ובמקום טומאה כזה ישבו בני ישראל

וביתר שאת נראה שלא שינו ולא העלימו מבני ישראל את דבר ה', אלא שדברו בפניהם והסבירו להם סיבת המנין של כל יוצא צבא בישראל, שזה רק כדי להתוודע ולהגלות דבר כשרותם של בני ישראל היוצאים מארץ מצרים, היינו שבהיות שיצאו מארץ מצרים ואומות העולם מלויים עליהם ששלטו בהם באמותיהם, לפיכך יעמדו למנין לצבאותם, ומכיון שהם יוצאי צבא בישראל בידוע שכשרים הם.

בזה יבואר דקדוק לשון הכתוב, וידבר משה ואלעזר הכהן אותם בערבות מואב על ירדן ורחו לאמר, רצ"ל שיאמרו וידברו אל ההמוניים והפשוטים שבעם לבאר להם צורך המספר, והזכיר הכתוב שזה היה על ירדן ירחו, רמז בזה על העיר ירחו אשר היא סוגרת ומסוגרת (ראה יהושע ג, א) וברוב חיל לא יכבוש את העיר, וכיון שכן הרי הדברים ברורים וידועים לכל שבשביל המלחמה אין כל ענין באסיפת העם ופקידתם, שהלא בדרך הטבע אי אפשר לכבוש את הארץ, ומכיון שלח' המלחמה הלא אין לה' מעצור להושיע ברב או כמעט (שמואל א' יד, ו), ומשם בארה שכל ענין המנין הוא רק כדי לסתום פיהם של אומות העולם ולהודיע שכל בני ישראל כשרים הם וראויים להיות יוצאי צבא בישראל.

ראובן בכור ישראל בני ראובן חנוך משפחת החנוכי הפלואי (כו, ה)

אינם בני ישראל, ומה גם לצאת ברכוש גדול, כדמצינו (סוטה לו, ב) שבבית פומיפר באתה דיוקנו של יעקב אביו ונראתה לו ליוסף בחלון, אמר לו, יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות, דכתיב (משלי כט, ב) ורועה זונות יאבד הון עיי"ש. אבל על ידי שעינו אותם ויקוצו מפני בני ישראל נשארו זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיורו, ולא אבדו הון ויצאו ברכוש גדול.

ויבואר בזה דבר המדרש פליאה (הובא בנחלת יעקב, פרשת בשלה, אות ג) הים ראה ויגוס, מה ראה, ראה ישראל באים ורכוש מצרים בידם. היינו דבאמת הלא תנאי התנה הקב"ה עם הים שיהא נקרע לפני ישראל (בראשית רבה ה, ה; שמות רבה כא, ו), אלא שהים טען אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, ונמצא שאינם בני ישראל ולא עליהם היה התנאי. אבל כשראה ישראל באים ורכוש מצרים בידם, ידע מכך כי כשרים הם משום שאלמלי חטאו הרי היה מתקיים בהם ורועה זונות יאבד הון, לכן מיד הים ראה ויגוס מפני התנאי שהתנה עמו הקב"ה.

*

כל זאת היה להם בזכות אבותם והיא שעמדה להם, כי זכות אבות הוא דבר גדול מאד, ואשר על כן סברי בית שמאי שלא ישנה אדם אלא למי שהוא בן אבות (אבות דרבי נתן, פרק שני, ט). כן שמעתי מצדיקים שמי שהוא בן קדושים הגם שאם רוצה להרשיע את מעשיו אין מעכב בידו, אבל אם רוצה ללכת בדרך

משך ר"י שנים. כך שבצדק איפוא היה להם לאומות העולם פתחון פה לחשוד ולטעון איך אפשר הדבר שנשארו בני ישראל בכשרותם ולא שלטו המצריים באמותיהם, והיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, כי לדעת כמה פוסקים (עיין פתחי תשובה, אהע"ז סימן ד; שו"ת חמדת שלמה, אהע"ז סימן ב, שפלפל בזה עם הגאון בעל חוות דעת; שו"ת מוב מעם ודעת, מהר"ק סימן רכט; ועוד) עכו"ם הבא על בת ישראל הולך צריך גירות.

אכן בדרך הטבע אין זה במציאות, אבל ישראל קדושים זכות אבותם מסייעתם וה' מגן בעדם לשומרם בסביבות שונות, כדאיתא בזהר הקדוש (פרשת שמות, ח"ב דף טו, א) שכדי שלא יתערבו י"ב השבטים בשאר העמים טלטל הקב"ה את כולם מכאן לכאן, עד שירדו למצרים לשבת כדירותיהם בתוך עם קשי עורף המכזים מנהגייהם ומכזים אותם מלהתחתן בהם ומלהתערב עמהם, וחשבו אותם לעבדים, הזכרים מאסו בהם והנקבות מאסו בהם, עד שנשתכלל הכל בורע קדוש, בלי תערובת עם נכר, וכאשר יצאו יצאו צדיקים קדושים, עיי"ש.

וזוה יורמו בלשון הכתוב (בראשית טו, יג-יד) ויאמר לאברהם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, וכדי שאכן ישארו זרעך ולא יממעו במצרים אף אני אעשה זאת אשר ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה ויהיו לקוצים בעיניהם, כך שממילא יתכן הדבר אשר ואחרי כן יצאו ברכוש גדול כשהם זרע ישראל, אחרת היו מתערבים בגויים ושוב לא היו יכולים לצאת כיון שכבר

(פרשת לך, ח"א דף צד, א; שם, פרשת ויצא, ח"א דף קסב, א) צדיק דא נוסר ברית, ומחמת כן נמי הים ראה ויגוס הירדן יסוב לאחור וכנ"ל.

ויובן בזה מה שאמרו בוהר הקדוש (פרשת בשלה, ח"ב דף נג, א) על הכתוב (שמות יד, לא) וירא ישראל את הירד הגדולה אשר עשה ה' במצרים וגו', אמר רבי יהודה ההוא סבא [יעקב אבינו] דנחת עם בניו בגלותא וסביל עליה גלותא ואעיל לבנוי בגלותא, הוא ממש חמא כל אינון נוקמין וכל גבוראן דעבד קודשא בריך הוא במצרים, הדא הוא דכתיב וירא ישראל, ישראל ממש, עיי"ש. הוי אומר שהים לא נבקע להם אלא בזכותו שעל ידי זה נשאר בניו אחריו כשרים. וזה שאמר הכתוב (שם ל-לא) ויושע ה' ביום ההוא את ישראל דייקא מיד מצרים, שנשאר בני ישראל וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, וירא ישראל את הירד הגדולה אשר עשה ה' במצרים וגו', היינו שהטיל שמו יתברך על ישראל ולא משלו בהם מצרים, ודבר זה וירא ישראל דא ישראל סבא.

*

ענה נבאר הענין שהטיל הקב"ה עליהם דייקא השם י-ה, ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה. דהנה ידוע שהאומות אומרים על בני ישראל שיש להם חוטם ארוך, וגם הצוררים הגרמניים ימש"ו היה סימן זה מסור בידם להכיר מי שהוא מבני עם היהודים. וכבר אמרתי סמוכין לזה מהגמרא (תענית כג, א) שבזמן החורבן כשחפשו אחר רבן גמליאל בא אותו הגמון ועמד בבית המדרש ואמר בעל

טובים עולה לו הדבר יותר בניקל בזכות אבות. וכן הכתוב אומר (שמות טו, ב) זה א-לי ואנהו, אבל יותר טוב ומועיל הוא כאשר אלקי אבי וארוממנהו, וכפירוש רש"י שם, אלקי אבי, לא אני תחילת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלהותו עלי מימי אבותי.

ונראה שבמיוחד הגין עליהם בדבר הזה וכותו של יעקב אבינו ע"ה, על דרך שמצינו לחכמינו הקדושים שהתבטאו ד'כר שנצטער בו אותו צדיק יכשל בו זרעו' (ראה בבא קמא ג, א; נדה נב, א; ועוד), אשר אנו למדים מכך כי אם צדיק מוסר נפשו על איזה דבר יש שמורה מיוחדת על זרעו שלא יכשלו בו. והנה יעקב אבינו למרות היותו בלי אשה פ"ד שנים ושהה בביתו של לבן הממא, העיד על עצמו (בראשית מט, ג) ראובן בכורי אתה כוחי וראשית אוני, שלא ראה קרי מימיו (רש"י שם מהגמ' יבמות עו, א), וכיון שמסר נפשו על קדושת החותם ברית קודש נשמו זרעו אחריו מבת אל נכר, ודבר שנצטער בו אותו צדיק לא נכשל בו זרעו.

בזה יפורש דבר הכתוב (תהלים קיד, א-ג) **כצאת ישראל ממצרים**, היינו שיצאו בשם ישראל ולא נפגמו, בית יעקב, אלו הנשים - כדדרשו על הכתוב (שמות יט, ג) כה תאמר לבית יעקב (מכילתא שם; שמות רבה כה, ב) - שיצאו מעם לוועז וניצולו מתחת ידם שלא שלטו בהם, היתה יהודה לקדשו שנשאר בקדושתם והתנהגו שם בקדושה ובטהרה, כל זה בזכות ישראל ממשלותיו, שישאל סבא היה בכחינת (שמואל ב כג, ג) צדיק מושל יראת אלקים, וכדאיתא בוהר הקדוש

ברואי עולם, ורק החוטם משונה אצל בני ישראל שכנ"ל מרמז על האות וי"ו אתון דקשומ, בחינת (קלהל ו, יב) החכמה תחיה בעליה. והבן.

ולזה כשהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורין הם שלא שלטו המצריים באמותיהם וכו', הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"י מצד זה וי"ד מצד זה, היינו שיש להם את וי"ו בצורת החוטם וניתן להוסיף עליהם אותיות יו"ד ותרין הרי"ן להשלמת השם הקדוש, והכרת פניהם ענתה בהם כי זרע ברך ה' המה ויסכר פי דוברי שקר. והמ"י.

בדרך זה יבוארו דברי המדרש (ילקוט שמעוני, פרשת במדבר, רמז תרפד) בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם בהן מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן הקב"ה, אמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם, שנאמר (תהלים צו, ז) הבו לה' משפחות עמים, כשם שבני מביאין, ויתילדו על משפחותם וכו', עיי"ש. ולהבין בעי דאטו אומות העולם אין בידם למנות סדר יחס אבותיהם. אך אצל בני ישראל עצם דיוקן צורתם היה הספר יוחסין שלהם, וזה שאמר כשם שבני מביאין ויתילדו על משפחותם לבית אבותם, רצ"ל שמיד בלידתם כשרואים בהם צורת החוטם יש עדות ברורה שזרע כשר הם ומתיחסים על משפחותם לבית אבותם, מה שאין כן אומות העולם שכולם ממזרים הם כדברי רש"י (בראשית לו, ב), ואין להם צלם אלקים כדרך שיש לבני ישראל, ואין יכולים להביא ספר יוחסין.

החוטם מתבקש עיי"ש, חזינן שדבר זה היה ידוע ומקובל אצלם משנות דור דור. והענין בזה הוא כי נאמר (בראשית א, כו) ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו, ואיתא מהקדמונים (עין פרס רמונים, שער לא, פרק ה; מגלה עמוקות, פרשת ויצא, עה"פ ויהלום והנה סולם) ענין צלם אלקים שעל פני האדם היינו שם הוי"ה, כי שני העינים מכוונים נגד שתי אותיות יו"ד, והחוטם שהוא ארוך רומז לאות ו', וב' פעמים י' עם ו' בנימטריא כ"ו כמנין שם הוי"ה ב"ה וב"ש, עיי"ש, ולזה אדם מישראל שיש עליו צלם אלקים יש לו חוטם ארוך כאות וי"ו.

ואופן השם הקדוש בזה הוא יו"ד וי"ו ועוד יו"ד דהיינו שני הרי"ן, אשר זה כנודע הציורוף של חודש סיון יוה"ה, ויצא מראשי תיבות הפסוק (שמות כו, יט) ידותיו ו'לצלע ה'משכן ה'שנית (משנת חסידים, אייר סיון פ"ב א). ומבאר זקה"ק זי"ע בכני יששכר (מאמרי חודש סיון, מאמר א אות א) שבציורוף שם זה החודש יו"ד וי"ו כביכול אותיות הרכורין לבר, ושני הרי"ן אותיות הנוקבין לבר, עיי"ש לדרכו בקודש. ובמילוי יו"ד וי"ו ה"י ה"י [עה"כ] עולה למספר ע"ג בנימטריא חכמה, וזה בחודש סיון שבו ניתנה תורה לישראל בחינת חכמה, ומזלו תאומים שמורה על בחינת (בראשית א, כו) זכר ונקבה ברא אותם, ואין מחשבת עריות מתגברת אלא כלב פנוי מן החכמה (רמב"ם, הלכות איסורי ביאה כב, כא), וכיון שישראל דבוקים בחכמה אינם באים לידי מחשבת עריות, ויש להם החותם קודש יו"ד וי"ו ושני הרי"ן, ובעיניים לא ניתן להכיר כיון שהם שוים אצל כל

* * *

אלה משפחות הראובני ויהיו פקודיהם שלשה וארבעים אלף ושבע מאות ושלשים. (כו, י)

הנה הרבה גופי תורה ישנם שאינם למדים אלא מייתור אות בלבד, וכגון הלכתא רבתי לשכתא על כל ל"ט מלאכותיה שלמדים רק ממספר הפעמים שנאמר בתורה מלאכה מלאכתו ומלאכת, או מדומיא דמלאכת המשכן (שבת מט, ב), וכל הלכות בשר וחלב תלויים במאמר אחד בלבד של לא תבשל גדי בחלב אמו [שנכתב בג' מקומות בתורה, אחד לאיסור אכילה, ואחד לאיסור הנאה, ואחד לאיסור בישול (עין חולין קמ, ב)], ואילו על מספר בני ישראל נתייחדו פרשיות שלמות בתורה, כשלפי פשוטו של דבר נראה שאין לנו לדורות שום נפקותא מזה.

אך באמת הכל מרמוז על שמות הקדושים, וכידוע שי"ב שבמי י"ה הם נגד י"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה וב"ש, ומכל צירוף יש השתלשלות של צירופים בדרך א"ת ב"ש וכו', ומצירופים הללו נשתלשלו הבתי אבות וכו' (עין פרי עין חיים, שער הקריאת שמע, פרק כח; שפע מל, בהקדמה בן מאה שנה).

ובספר הקדוש אמנות חכמים [מרבני אביעד שר שלום באזילה, מגדולי הרבנים והמקובלים. נדפס לראשונה במנטובה עיר כהונתו ברבנות, בשנת ת"ץ] כותב בשבח מעלת חכמת הקבלה, שלפיה אפשר להכיר ולדעת טבע הבריאה והנבראים וכל סיבת ענינם, וכגון מדוע אילן זה עליו עגולות ועלי אילן זה

משוכות, וכן מעם מספר העלים שבכל אילן, והבקי בחכמה זו כשמביט על איזה אילן הוא יכול להתבונן ולראות שורש האילן בגבדי מרומים גבוה מעל גבוה שומר, שהרי אין לך כל עשב ועשב שאין לו מול ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל (בראשית רבה י, ו), ומזה יכול לדעת מספר העלים שבאותו אילן, עיי"ש באריכות.

ואם כך הוא בעין הצומח, על אחת כמה וכמה בבני א-ל חי הקדושים שכל ענין מנינם ומספרם שורשו בגבדי מרומים. וזה שנאמר (במדבר א, כ-כב) במספר שמות לגלגלותם, רצ"ל כשתתבונן במספר השמות הקדושים תדע מספר גלגלותם. ואף התיבות ואותיות שבכל פרשה שבתורה הקדושה, הכל לפי חשבון מדויק ומובן על פי פנימיות התורה, וזה מגלגלות חכמת התורה הקדושה.

וזה דבר הכתוב, אלה משפחות הראובני, רצ"ל כשתעמיק להשיג ולדעת מי ומה הם ומקור שורשו של ראובן במרכבה קדושה, ותגיע לדעת ולהשיג אלה משפחות הראובני, משם תדע אשר ויהיו פקודיהם וגו' שכן צריך להיות מספר מנינם ואחרת לא יתכן.

* * *

ובני פלוא אליאב. (כו, ח)

צריך לבאר אומרו 'ובני' לשון רבים כשאינו מונה אלא אחד. ובגמרא (בבא בתרא קמ, ב) הוכיח מכאן רבא דקרו אינשי לברא בניי, ורב יוסף למד זאת מהכתוב (דברי הימים א' ב, ח) ובני איתן

גלגולי הנשמות (עין שם בתורת משה לחת"ס; תפארת יהונתן; פני דוד להחיד"א; עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו, מאמר אם כל חי, חלק א סימן ג). וכתבו בספרים הקדושים מהקדמונים שלכן היה צריך למושה רבינו שימנה אותם, כי לא רק בכמות נמנו אלא גם באיכות, והדברים עתיקין.⁴⁶

בוזה יש לומר, ובני פלוא אליאב, היינו שהוא היה שקול כנגד בני הרבה, ועל דרך מה שאמרו חז"ל (תנחומא, בשלה פרק י) משה שקול כנגד כל ישראל, וכן (בבא בתרא קכא, ב) יאיר בן מנשה ששקול כרובה של סנהדרין, והבן.

⁴⁶ ראה בספה"ק נועם אלימלך (פרשת נשא, ד"ה נשא את ראש בני גרשון) זול"ק: כי הצדיק הוא מעלה את העולם כולו והוא נושא אותם על ידי דבקותו וקדושתו, ועל ידי זה הוא מקרב אותם לעבודת הבורא יתברך שמו, וזה נקרא נשיאות ראש. לכן צוה השם שהנשיאות ראש ההיא יתנהג לפי הגלגולים, כי הצדיק היודע גלגולי הנשמות יכול לידע איזה איש יש לו נשמה קדושה או מאיזה עולם נשמתו נלקחה, ומשה ואהרן היו במדריגה זו וידעו גלגול הנשמות, לכך צוה אותם השם יתברך ברוך הוא שאו את ראש בני ישראל לגלגלותם, פירוש לפי גלגול הנשמות כן תעלו אותם למעלה וכו'. עיי"ש בד"ק (וע"ע בישמח משה, פרשת נשא).

עזריה עיי"ש. ויש לבאר למה רב יוסף מיאן בפסוק זה של תורה ודרש מדברי קבלה.

וראיתי במלבי"ם כאן שכתב, לפלוא היו לו עוד בנים, כי יש אומרים שאון בן פלת היינו בן פלוא, ופה לא חשב רק אליאב להזכיר ענין דתן ואבירם [ובני אליאב נמואל ודתן ואבירם הוא דתן ואבירם קריאי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצותם על ה' וגו'], לכן אמר ובני בלשון רבים, כאלו יאמר ובני פלוא אליאב וגו', עיי"ש. ולפי זה כאמת הך ובני קאי על שני בנים שהיו לו ואמר שלא נותר מהם אלא אליאב, ולזה הוצרך רב יוסף לפסוק אחר.

אך לפי המבואר בש"ס דילן (סנהדרין קמ, ב) לא מת און בן פלת ואשתו הצילתו, ואם כן אין לפרש כן בפסוק זה, ועל כרחך שקרא הכתוב לבן אחד בלשון רבים, ואתי שפיר הוכחת רבא מכאן. ואם כן מחלוקת רבא ורב יוסף תליא בדבר זה אי סבירא להו שאון בן פלת ניצול או שמת במריבת קרח ודו"ק.

ולפי פשוטו של מקרא נראה לפרש עוד באומרו ובני לשון רבים, דהנה בענין מה שנצטווו כאן, שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו', מבואר בספרים הקדושים על הכתוב (כמדבר א, ב) שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם במספר שמות כל זכר לגולגלותם, שראו וחשבו גם את

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות דברי התורה
לכבוד השמחה במעונם או להנציח קרובים
נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי

ז"ל (ברכות מה, א) מנין לעונה אמן שלא יגביה קולו יותר מן המברך וכו', כי עיקר המברך הוא הנשמה ועל דרך הכתוב (תהלים קנ, ו) כל הנשמה תהלל י-ה, ואילו הגוף אינו אלא כעונה אמן ונגרר אחר הנשמה, ואמרו שלא יגביה קולו, היינו התנועות הגוף, יותר מן המברך, היינו יותר מהתלהבות הנפש והנשמה.

בוה מבאר הכתוב (שמות כב, כד) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך, אם כסף, היינו שאם יהיו לך כיוספין והשתוקקות לעבוד את ה', את העני, היינו הדיבור שאתה מוציא מפך בקול, ועל דרך הכתוב (דברים כו, ה) וענית ואמרת, דהיינו בקול רם (סוטה לב, ב), יהא עמך, רצ"ל לא יותר מחלק הפנימיות, עכדה"ק בהם מזהיר שלא יעשה האדם פעולות חיצוניות יותר מההשתוקקות רשפי אש שלהבת י-ה אשר מתלהב בפנימיותו.

גם בספה"ק אור המאיר (פרשת תרומה, ד"ה ומקבת והגוזן) האריך בזה בדברים נוקבים וזל"ק, כי עינינו הרואות רבות בני אדם בעת בא דברו בתורה ותפלה, מרים קולם יותר למרחוק ומכים כף על כף וכדומה מתנועות איברים, ורוקדים

בתוה"ק (במדבר כה, י-יא) וידבר ה' אל משה לאמר, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל.

ברש"י, לפי שהיו השבטים מבויים אותו הראיתם בן פומי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. וכבר עמדו בוה, דהלא השבטים ידעו את יחוסו של פינחס ועם כל זאת היו מבויים אותו, ואם כן מה בא הכתוב להוסיף ביחוסו אחר אהרן.

התעוררות הלב צריכה להשפיע על האברים החיצוניים

יש לומר בהקדם מה שכתב בספה"ק נועם מגדים (פרשת משפטים, עה"פ אם כסף), דכלל גדול הוא שילך האדם בדרך האמת ושכל עבודתו כלפי חוץ תהיה באמת, והיינו כפי רצון והתעוררות הלב ולא יותר, רצ"ל שלא יגביה קולו ולא יעשה פעולות חיצוניות יותר ממה שלבו מתלהב בפנימיותו. והביא בשם הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע דוה גרמו במאמרם

ללמוד ספר זה, וכן כ"ק אאדמו"ר זי"ע במכתב (שפע חיים מכתבי תורה, חלק ב, מכתב רעו) כלל ספר קדוש זה בין ספרי חסידות שמוכר ללמוד בהם].

ההיתר לפתוח סדר העבודה באברים החיצוניים

אמנם הרה"ק מקאמארא זי"ע (היכל הכרעה, פרשת דברים) תמה מאד על דברים אלו, והאריך באריכות נפלאה ובתוקף רב, דבומננו אין זו הדרך, דרק בדורות הראשונים אשר לבם היה בווער בקרבם ברשפי אש שלהבתי-ה, אזי היה ביכולתם להתחיל בעבודה מפנימיות הלב ובכך להשפיע על איברייהם החיצוניים, מה שאין כן הדורות האחרונים אשר אינם במדרגה כזו, אזי אדרבה הקול מעורר הכוונה, ועל ידי שהאדם ילמד ויתפלל בקול רם ויעשה פעולות ותנועות באיברים החיצוניים, על ידי זה ישפיע על פנימיות לבבו ויעורר בקרבו להתלהב לעבודת בוראו, עיי"ש דבה"ק.

ועל כנגן דא בוודאי יש לומר אלו ואלו דברי אלקים חיים ולא פליגי, דלאו כל אנפין שוין, ומה שכתבו הרבי ר' אושא זי"ע והרה"ק בעל אור המאיר זי"ע, הרי זה אמור לבעלי מדרגה ולבני עליה כערכם, אשר לפי גודל מדרגתם שהיו דבוקים בה' יומם ולילה, היה אסור להם להוציא מפייהם דיבורי תפילה בלא התעוררות הלב תחילה, ולפני כל דיבור ודיבור שהיו מוציאים מפייהם הוצרכו לבחון ולבדוק באם הכוונה היא בלתי לה' לבדו וביחודא שלים בלי שום פניה ומחשבה זרה כלל, כי אם יעשו תנועה

ברגליהם כנהוג עלמא, ורכים הם עמי הארצות המדמים בנפשם שבזה תולה עיקר התפלה, והאמת אינו כן ומהראוי להיות שהאדם יעמוד בתפלה באימה וביראה ורגל ישרה, וקול לא ישמע כי אם שפתותיו נעות, ועל דרך שבארנו פירוש הפסוק (ירמיה יב, ה) נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה, והענין בקיצור אזהרה לאדם שיתבונן לשקול בפלם מאזני שכלו, בעת מרים קולו בתפלה שלא יגביה קולו, יותר ממה שיש לו אהבה ויראה בפנימיות מחשבתו אליו יתברך, כי בודאי צריך להיות פיו ולבו שוים בדומה אחד, ואם לאו האותיות שמוציא מפיו המה בלתי לחלוחית הארה עליונה הנמשכת בהם מן קדימת המחשבה.

ואפ"ש לרמוז בדברי הנביא נתנה עלי בקולה, ירצה להורות האמור על רבות בני עמינו שאינם יודעים להזהר להיות קולם ולבם שוה, כי אם נתנו בקולם עלי, כלומר יותר ממה שיש התעוררות אלקות תקוע בקרב לבם ובפנימיות מחשבתם, על כן שנאתיה כי תפלה כזאת שנואה לפני ואינה חשובה וספונה, ומאומה אין בידם להיות תפלתם מקובלת וכו', והכלל הראוי להיות טרם עומדו להתפלל לפניו יתברך, יתמלא תחלה אהבה ויראה ויכנס בקרבו רוממותו וגדלות אין סוף יתברך, ואחר כך יתפלל בשפה ברורה ונחה בלי תנועות איברים לדחות מעליו מחשבות זרות, עכלה"ק עיי"ש שמאריך בדבריו הקדושים, ותסמנה שערות ראש מחומר הענין [והספה"ק אור המאיר הוא ספר גורא מאד, וכל הרוצה לעלות במסילה העולה בית א-ל צריך

אבריו מבחויץ. ולמדנו כן מהא דמצינו (ברכות לא, א) אצל חנה דכתיב (שמואל א א, יג) וחנה היא מדברת על לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, דהמכוון בזה שהיא היתה מדברת בפיה על ידי לבה, והראיה כי רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, ואם כן ליכא למימר דהקול מעורר הכוונה כי בלי נשמע קולה, ובהכרח שלבה עורר את איבריה.

אולם מי שהוא מקטני דעת שאין לו מוחין למדרגה זו, ואם יצפה וימתין עד שלכו ומוחו יתעוררו ויתלהבו לעבודת בוראו, לא ישיג מאומה, לו מותר להפך הסדר וראשית יתחיל על ידי פעולת אבריו בהתלהבות חיצונית, לקיים מצוות מעשיות ולהתאמץ בעמל וביגיעה, עד שזה ישפיע על פנימיותו לעורר לבבו בקרבו לעבודת השי"ת, עכדה"ק.

הקב"ה מקבל באהבה עבודה של כל איש ישראל

בזה יבואר הגמרא (ברכות יג, א), תני בר קפרא כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה וכו' אלא מעתה הקורא ליעקב יעקב הכי נמי, שאני התם דהדר אהדריה קרא וכו'. ועמדו בזה (עיין סמיכת חכמים, שם; אור החיים הק', בראשית לה, י) למה אהדריה קרא השם יעקב ולא נעקב לגמרי ואין איסור לקוראו כך, מה שאין כן השם אברם שנעקב לגמרי, וכבר פרשנו בזה הרבה ועוד לאלוקי מילין בדרך רמז.

דחנה השם יעקב מורה על מדרגה שפלה, בבחינת כי קמן יעקב

חיצונית או שיוציאו דיבור מפהם שלא ככוונה רצויה אזי לפי גודל קדושתם יהיו עתידים ליתן את הדין.

אבל לא כן אנשים כערכנו, אם יהא מוטל עלינו לעורר פנימיות הלב ברשפי אש בלי שום פעולה חיצונית תחילה, הרי בוודאי לא יעלה בדינו, ולכן כתב הרה"ק מקאמאראנא לבלתי להתייאש ח"ו, אלא גם כשמרגיש האדם שאין לו שום התעוררות והתלהבות עם כל זאת יתפלל ויאמר דיבורי תפילה בקול גדול ובנענוע הגוף, עד שפעולותיו יעוררו את לבו בקרבו בהתלהבות לעבודתו יתברך שמו.

וכך הוא בלימוד התורה, דגם כשרואה אדם שאינו מרגיש שום התעוררות ומשיכה ללמוד, אל יתייאש אלא יתחיל ללמוד בקול ויתענוע בעת לימודו, וכך עד שיעורר נשמתו וירגיש בתוך תוכיות הנפש התעוררות והתלהבות להשי"ת. וזהו בבחינת מתוך שלא לשמה בא לשמה (פסחים ג, ב), דמתחילה ילמד עם תנועות חיצוניות וכלי המעשה, וסופו שיבוא על ידי זה לעבודה הישרה בהתעוררות פנימיות.

בענין זה דרש זקה"ק מסיגוט זי"ע בייטב לב (פרשת וירא, עה"פ והי אחר הדברים), וביאר הפסוק (תהלים פד, ג) לבי ובשרי ירגנו אל א-ל ח, דדרך האמת היא שקודם יהא לבי ורק אח"כ ובשרי, דמתחילה יעורר לבבו אשר בקרבו ואת מחשבותיו והרהוריו וחלק הנשמה שבמוחו, להתלהב בעבודת ה', ויקדש ויטהר עצמו להגיע לזביקות כבורא כל עולמים בהתעוררות רשפי אש שלהבת-ה, ורק אחר כך ישפיע על

ויכול, בהתלהבות חיצונית ככל יכולתו, עד שישפיע בזה לעורר את פנימיות לבבו לאהבת ויראת ה'.

יִזְרְמֹז בכתוב (ישעיה מ, כז) למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' וגו', דהנביא קא מתמה ושואל למה תאמר יעקב, רצ"ל מי שהוא בכחינת יעקב למה יאמר דיבורי תפילה, והלא אין הוא יכול להתפלל באופן הראוי בהתעוררות הלב דייקא. הלא ותדבר ישראל, דדווקא מי שהוא במדרגת ישראל הוא יכול לדבר דיבורים של תפילה באופן הראוי, כי כל כוונתו בלתי לה' לבדו ופנימיות לבו בוער לעבוד את ה'. ומשני דאהרריה קרא להורות דאפילו כאשר נסתרה דרכי מה', היינו כאשר אין ביכולת האדם להתפלל בשלימות מחמת שמרניש מרוחק ומוסתר מה', והמלאכים כשמוגיע להם תפילה כזו טורפין אותה מעל פניהם כמענתם האם גם לזה יקרא תפילה, מכל מקום הקב"ה הבוחן כליות ולב ורואה כי לב האדם נשבר לרסיסים, וכפנימיות לבו כואב לו מצבו הרוחני על שאינו להתפלל כראוי, הריהו מקבלו באהבה.

השתוקקות להגיע למדרגה העליונה בעבודת ה'

לבן צריך האדם להתחזק בכל מצב שהוא, ולידע דכשם שאב המתחיל לחנך את בנו לברך לפני אכילתו, אף שהבן אינו מבחין ומבין כלל למי מברכים, והוא מברך בלא שום כוונה כלל, עם כל זה אביו אוהבו ומשבחיו ומרוב אהבה שאמר את הברכה לפי

ודל, ועל דרך וידו אוחות בעקב עשו (בראשית כה, כז), והיינו שכל מעשיו הם בידים שהם אברים החיצונים, ואילו השם ישראל רומז לבחינה גבוהה ועל דרך הכתוב (שם לב, כט) כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל, והוא נוטריקון 'ישר א-ל' (עבודת הקודש, חלק ג, פרק כז; מגלה עמוקות, פרשת במדבר, ד"ה ואופן הד' צדקתך), ומורה על ההולך בדרך הישרה, היינו שמקדים העבודה הפנימית לחיצונית.

ובוודאי תכלית העבודה היא להגיע לבחינת ישראל, לעבוד עבודה שלימה בלתי לה' לבדו בלא שום מחשבה זרה ופניה כלל וכלל, שזה שייך כאשר העבודה היא בפנימיות, אבל מה יעשו אלו שעדיין לא זכו להגיע למדרגה זו, ועדיין הם אוחים בעקב עשו ומשוקעים בעיני עולם הזה. ובאמת זאת היתה סברת שר של עשו כשאמר (בראשית לב, כט) לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל וגו', כי רצה לקבוע שרק צדיקים בעלי המדרגה שיכולים לעבוד את ה' בפנימיות וברעותא דלכא, בלי שום פניה ומחשבה זרה, הם יהיו ראויים להיות מבני היכלא דמלכא, אבל לא אלו שהם במדרגה נמוכה וכל עבודתם היא בחיצונית ולשם פניה וכבוד.

אבל הקב"ה אשר חס ומרחם על בני ישראל לבלתי ירח ממנו נדח, ולא בזה ולא שקץ ענות עני, אמר (שם לה, י) שמך יעקב, ואהרריה קרא, לרמוז דגם מי שעדיין אינו במדרגה הגבוהה שעבודתו תהיה בדרך הראויה מלכתחילה, מכל מקום יקבלו באהבה, ולכן כל יתייאש אלא ירבה בתפילה באופן שהוא מסוגל

ויטהר את לבו במחשבות טהורות, וישתדל בכל כוחו לטהר לבו ומחשבותיו מכל סיג ופגם, דכאשר יהא לבו טהור יגיע למדרגה שעבודתו תהיה מתוך פנימיות לבו הטהור והוך שאין בה מחשבות זרות. וכמו שבצד הטומאה העינים הולכים אחר הלב (ספרי, פרשת שלח, פיסקא ט), והיינו שהפנימיות משפיעה על החיצוניות, כן לאידך גיסא בצד הקדושה, על ידי שיטהר לבו מכל מחשבות און יזכה שגם תפילתו תהיה על פי סדר הזה, שהתעוררות בפנימיות הלב תשפיע על אבריו החיצונים.

בענין זה של מחשבות לא טובות הבאות לאדם איתא ענין נורא בספה"ק נועם אלימלך (פרשתו, ד"ה ויאמר כו') לבאר הכתוב בפרשתו (כה, יז-יח) צרור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור וגו', וז"ל: ויש לדקדק אמרו כי צוררים כו', בהוה על דבר העבר ונתהוה כבר. וגם אמרו בנכליהם, שפירושו המחשבה, וכי במחשבה לבד הרעו לישראל, הלא גם פעלו המעשה גם כן בדבר פעור וכזבי כנאמר. ונראה לפרש, כי עיקר כוונת הבורא ברוך הוא בנקמתו במדין היה מחמת גורל המחשבות והרהורים רעים שנתהוו לישראל על ידם, בדברים בסיפור המעשה דפעור או מעשה דכזבי, ועל ידי הדיבור שדברו בו, נפלו לישראל הרהורי תאוות.

והבלל בזה, שבכל עבירה נברא קליפה ורמנא ליצלק, וכל זמן שהקליפה בעולם, אזי נופלים מחשבות רעות לאדם מאותם העבירה, וצריך

השגתו נותן לו מעדנים וממתקים, כך הוא אצל הבורא כל עולמים כביכול עם בני ישראל, דאף שאין לנו אתערותא דלכא לכוון כוונת התפילה ולהתעורר בפנימיות הלב, מכל מקום הקב"ה שומע תפילת כל פה, וסוף כל סוף המאור שבעבודת ה' תחזירו למוטב, ועל ידי שיוציא דיבורי תפילה בקול ובהתלהבות, אזי על ידי פעולותיו יפעל אצלו לטובה ויתהפך לטובה.

בענין זה איתא בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע (ורזותא דאברהם, פרשת נח, ד"ה והנה לשון) לפרש הפסוק (במדבר כד, ה) מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל, דתיבת אהל מורה על בית החיצון, דרכן של אהלים שהם בחוץ, ואילו משכן מורה על הפנימי, וכמו שנאמר בפיוט (להחדים, ד"ה אומר שירה) בתוך לבי משכן אבנה. וזהו מה טובו אהליך יעקב, היינו האברים החיצונים, אבל בתנאי ובאופן שיביא לידי משכנותיך ישראל, היינו עבודה בפנימיות הלב, עבד"ק. ולהג"ל אתי שפיר מה שבאהל נקט יעקב, ובמשכן נקט ישראל, דגם מי שהוא בבחינה של יעקב אשר תפילתו היא באופן של אהל שהיא בחוץ, מכל מקום לא ימנע עצמו מלהתפלל, עד שבסופו של דבר יתעלה למדרגת ישראל ותפילתו תהיה באופן של משכן פנימי.

המטהר לבו זוכה שעבודתו תבוא בהתעוררות הלב

עצה טובה לאדם לזכות להגיע למדרגה שעבודתו תהיה מתוך התעוררות הלב היא על ידי שיקדש

אלימלך, ואם כך מוכח שפינחס עדיין אינו בשלימות העבודה וחסר לו המחשבה בפנימיות. ולכך היו השבטים מבזין אותו ואמרו, הראיתם בן פומי זה בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה, דהיינו כיון שאינו קרוש מרחם אמו הוא צריך לעבוד עבודה קשה לתקן עצמו להיות בשלימות.

לכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, לרמז שהיתה בפנחס מדתו של אהרן הכהן שנאמר עליו (מלאכי ב, ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו דייקא, רצ"ל שהשפתים שבהם הוציא הדיבור והקול, היה אצלו כאחד עם הדעת דהיינו התעוררות הלב. ועולה לא נמצא בשפתיו (שם, ו), כי אדם שמוציא בפיו דיבורי התפילה בעוד שלבו מהרהר בדברים אחרים, הרי זה כעולה בשפתיו, כיון שפיו ולבו אינם שווים, אבל על אהרן הכהן העיד הנביא שעולה לא נמצא בשפתיו אלא לבו ופיו היו אצלו כאחד לעשות רצון אבינו שבשמים. ובה סרה מענת השבטים מעל פינחס.

ומתוך ד"ק בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת פינחס תשנ"ח

האדם השב לבער הקליפה ההיא מן הארץ. וגם בנידון דידן כל זמן שהיו אותם הרשעים המדיינים בעולם, אז היו עדיין הרהורי עבירה דפעור שולטים בישראל לבלבל להם המחשבה, ולכך נצטוו משה רבינו עליו השלום לנקום בהם נקמת ד'. וזהו כי צוררים לכם, בהוה, פירוש עדיין הם צוררים לכם, ומפרש הכתוב כמה, בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור, פירוש באותן המחשבות הרעות המתהוים לכם בדברכם במעשה דפעור וע"ד כזכי כו', ולכך תבערו אותם מן הארץ ותהיו טהורים וקדושים ובערת הרע מקרבך אמן כן יהי רצון, עכ"ל"ק.

מעלת אהרן ופינחס אשר פיהם ולבם שוים

לבן כאשר ראו השבטים את מעשהו של פינחס, התבוננו מדוע נכנס דווקא הוא בעובי הקורה להרוג את זמרי ולא אחר מן השבטים, אלא על כרחך כיון שעל ידי מעשהו של זמרי שנבראו מזה קליפות ומזויקים, נכנסו לפינחס הרהורי עבירה בלבם, וכדברי הרבי ר'

כוס של ברכה

נרים ונשא קדם האבר"ך כמדורשו, תורתו וחכמתו עטרה לראשו,
מחשובי צוות הכתבים במכוננו, עוסק בבירור מקחו של צדיק עטרת ראשנו,
הרה"ג ר' יהודה משה דוד שווארץ שליט"א
לדגל שמחת אירוסי הבת תחי' במזל טוב

עב"ג הבה"ח המו"מ בתויר"ש החבר שמואל דוד שווארץ הי"ו

בן הרה"ח ר' יוסף הי"ו

זאת הברכה מעומק לבנו שלוחה, שיה"ר ואך קול ששון וקול שמחה,
ישמע בביתו לרווחה, מתוך רוב נחת ושפע חיים ברכה והצלחה.

מכון שפע חיים

שלום שטמר

מרדכי מסלד

המחותנים, הרה"ח ר' **יחזקאל** (בן הרה"ח ר' מאיר וחתן הרה"ח ר' אפרים) **רייך** הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

והרה"ח ר' **אלתר יעקב שמעון שר** הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח החבר דוד יהודה **רייך** שיחי

ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת **אירוסיהם** במזל טוב

ויזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' **צבי שמחה שטיינמן** הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח מורינו **רפאל** שיחי

לרגל שמחת התורה שנבחר בהצלחה על אלף דפי גפ"ת ונתעטר בתואר

"**מורינו**"

ולרגל שמחת **אירוסיו** במזל טוב

עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' **שמואל צבי ארנפלד** הי"ו

יה"ד שיוזכה להמשיך ולהתעלות מעלה מעלה באהלה של תורה, ויזכו להקים בית נאמן

בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' **זאב נחמן ויינברגר** הי"ו

ביתר עילית

בן הרה"ח ר' **משה מאיר** הי"ו, וחתן הרה"ח ר' **שמואל בנימין דנציגר** הי"ו

לזכות בנו הב' **נפתלי צבי** שיחי שנכנס לעול המצוות במזל טוב

יוזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

ולעילוי נשמות זקינוותיו

מרת **אסתר** ב"ר יקותיאל ז"ל, לזמן ז"ל **רוזנבוים** – נלב"ע ביום כ"א תמוז תשמ"ג

מרת **בלומא** ב"ר מאיר ע"ה **ויינברגר** – נלב"ע ביום כ"ט תמוז תש"ע – תנצב"ה

הר"ר **משה מרדכי שר** הי"ו

ביתר עילית

בן הרה"ח ר' **חיים שרגא פאויל ז"ל**, וחתן הרה"ח ר' **משה יעקב אייזנבך** הי"ו

לזכות בנו הב' **עקיבא יוסף** שיחי

שנכנס לעול המצוות במזל טוב

יוזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר חיים אפרים פישל רייכמן הי"ו

אלעד

בן הרה"ח ר' צבי נתנאל הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אברהם משה קלוגר הי"ו
לזכות בנו בכורו שלמה שיחי'
שנולד ונפדה במזל טוב
זכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר מרדכי יוסף לוק הי"ו

ביתר עילית

בן הרה"ח ר' מנחם מענדל הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אברהם צבי ארנפלד הי"ו
לזכות בתו תחי'
שנולדה במזל טוב
זכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

לעילוי נשמת

הגאון רבי יעקב שלום ב"ר אברהם צבי ז"ל ארנפלד

תלמיד חביב לכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע

מראשי הכוללים במרכז התורה קרית צאנו נתניה

נלב"ע ביום כ"א תמוז תשע"ג.

תנצב"ה

הונצה ע"י משפחתו החשובה הי"ו

הרה"ח ר' ישראל לצטר הי"ו

קרית צאנו, נתניה

לעילוי נשמת

אביו הרה"ח ר' דוד ב"ר ישראל ז"ל לצטר

נלב"ע ביום כ"ג תמוז תשנ"ו

תנצב"ה

לעילוי נשמת

האשה החשובה

מרת רבקה רייזל ע"ה קראוס

בת הרה"ח ר' יצחק דניאל הרטמן ז"ל

נלב"ע ביום כ"ד תמוז תשע"ו

תנצב"ה

ישמח לב מבקשי ה'

בשמחה רבה הננו לבשר טוב כי ב"ה זכינו להופעתו לאור עולם
של חלק נוסף מסדרת הספרים הקדושים

"שפע חיים" דרשות חומש רש"י

שנת תשל"ח

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע

אשר בשר צדק בקהל רב

להורותינו הדרך נלך בה והמעשה אשר נעשה מדי שבוע בשבוע

~~~~~

חלק זה נרפס כקודמיו בפאר ובהדר רב,

והפעם בבי' כרכים, למעלה מאלף ומאתים עמודים,
בתוספת: תוכן ענינים ומפתחות מורחבות ומפורטות

~~~~~

לרכישה ניתן להתקשר לטל' 052-71 40042